

Hilbert Károly: Prohászka és a nőnevelés. Különlenyomat a Katolikus Szemle 1938. júliusi számából. 6 l.

Az a hatalmas szellemi fény sugar, mely Prohászka műveiben az élet egész területét bevilágította s az örök emberi problémák megoldásában mindenkinek vezérfonalul szolgálhat, a nőnevelés kérdésében is utat mutat. Ezt az utat tárja fel előttünk Hilbert Károly dolgozata.

Nőnevelésünk problémája ma már nemcsak nevelési, hanem társadalompolitikai kérdés is, mert „össze kell egyeztetni a nő háziasszonyi hivatását a kenyérkereső nővel“. Tehát a nőnevelés Prohászka szerint „ránevelés arra a komoly életre, mely nem kapcsolja ki a nőt az ő hivatásából, hanem beállítja, mint érvényesülő típust, a modern világba“. Bár ma is a családanya, az otthonnak, a családi élet tisztaságának az őrzője, az igazi nő eszményképe, a gazdasági élet nagymértékű megváltozása új feladatokat is tűzött a nő elé s a nőkérdést lényegében kenyérkérdéssé tette. Ma már elő kell készíteni a leányokat valamilyen kenyérkereső hivatásra is, hogy ott is száz százalékig megállhassák a helyüket, de a főszempontnak nőnevelésünkben mégis a természetadta élethivatásra való előkészítésnek kell lennie. Ezért már a pályaválasztásnál úgy irányítsuk a leányokat, hogy foglalkozásuk lehetőleg harmóniában legyen anyai hivatásukkal. Minden nevelői ténykedésünk eszményképe a Boldogságos Szűz legyen, s hogy ezt az eszményképet minél jobban megközelíthessük, a tiszta, ideális lelkületű családanya nevelése legyen az az alap, amelyen egész nőnevelésünk felépül. Ez az ideális cél lebegjen állandóan az otthon és az iskola nevelői tevékenysége előtt, sőt az önnevelésnek is erre kell irányulnia.

SZ. Z.

Simon Endre: A felső kereskedelmi iskolák tanulmányi eredményei Budapest, 1937. 61 l.

Bevezetésében a szerző bejelenti, hogy — szemben az eddig megjelent hasonló tárgyú munkákkal — egyszerre több tanév eredményeit dolgozta fel. Részletesen ismerteti a Kereskedelmi Szakoktatásban, majd a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal közleményei közt megjelent dolgozatokat és megállapítja, hogy mindenre kiterjedő részletes vizsgálat a felső kereskedelmi iskolákra vonatkozólag még nem volt. Az adatok hiányos volta mellett e célokat kívánja szolgálni hármass célkitűzéssel: 1. Az eredmények tárgyakénti vizsgálata. 2. Az általános tanulmányi eredmények összeállítása. 3. Az érettségi vizsgálatok. Rávilágít a felső kereskedelmi iskola azon problémáira, amelyek megoldásában a statisztikai adatgyűjtés és adatfeldolgozás segítségünkre lehet.

Dolgozatában három tantárggyal foglalkozik egy-egy fejezetben: a főleg erkölcsileg művelő hit- és erkölcstannal, az erkölcsileg és értelmileg egyaránt nevelő magyar fogalmazással és irodalommal és a főleg értelmi hatású kereskedelmi számtannal.

Az egyes tárgyak eredményeinek tárgyalásánál külön veszi a fővárosi és vidéki iskolákat s e kategóriákon belül a leány- és fiúiskolákat hasonlítja össze. Az összesítés egyrészt hely, másrészt nem szerint történik, végül ott találjuk az együttes eredmény taglalását. Az egyes fejezeteket az évfolyamok eredményeinek évenkénti alakulásával kezdji, majd ezek állageredményeit állítja táblázatba. A fejezetek végén a budapesti és vidéki iskolákat hasonlítja össze nemek és iskolafenntartók szerint szétválasztva és ez utóbbi szerint rangsorba állítja őket.

Megállapításait az eredményekből kellő óvatossággal vonja le, igen soknak teljes igazolását a mélyebb vizsgálat feladatául tűzi ki.

Iji. Tettamanti Béla.

Straub Ferenc és Vadász Zoltán: A számolás és mérés tanításának vezérfkönyve. Budapest. 1935. Szent István-Társulat kiadása. I—III. kötet, második bővített kiadás. Összesen 373 l.

A szerzők személyében egy értékes elméleti és egy országosan ismert gyakorlati pedagógus vállalkozott az új Tanterv megjelenését követő időben arra, hogy a tanítók számára oly számolási és mérési vezérfkönyvet írjon, amely nemcsak eloszlatja az „új módszerrel“ összefüggő kételyeket, hanem a legalkalmasabban megmutassa az 1925. évi állami és az 1926. évi katolikus népiskolai Tantervben és a rövidreszabott utasításban hangoztatott elvek megvalósításához vezető leghelyesebb utat. A vezérfkönyv első kiadásának megjelenése idején ez volt az egyetlen komoly értékű modern számolástanítási vezérfkönyvünk, mivel a Tanterv megjelenése előtt kiadott, egyébként sok értékes gondolatot tartalmazó vezérfkönyvek már nem feleltek meg az új Tanterv szellemének. A szerzők első elgondolásának helyességét két tény igazolja: 1. az első kiadás — kevés kivétellel — nagy tetszésre talált, aminek következtében hamar el is fogyott, noha az első sorban a katolikus iskolák szempontjait igyekezett kielégíteni, 2. az új kiadás sajtó alá rendezésénél nem vált szükségessé a könyv lényeges, vagy éppen alapvető átdolgozása, eltekintve a felsőbb osztályok számára készült rész tüzetesebb kidolgozásától. Az új kiadás tehát annyiban jelent jelentős haladást az elsővel szemben, hogy ebben a szerzők a felsőbb osztályok számára is részletesen kidolgozott utasításokat és tanácsokat adnak.

A szerzők elfogadták vezető elvként Maróthy tanácsát: tanítsunk az élet számára! Ezt ők így fejezik ki: „*Elvünk: az életből az életnek.* (Közben a játékból komoly munka lesz. Az egész könyv vezérgondolata ez.)“ Ez a vezérfkönyv nemcsak az egész magyar számolástanítás átalakítására volt hatással, hanem befolyásolta úgy az állami, mint a katolikus népiskolai Utasítás számolástanításra vonatkozó részének készítését is. Ha a vezérfkönyvnek csak az lett volna a feladata, hogy a számolástanítás helyét a számolástanítás foglalja el, már így is elévülhetetlen értékűnek kellene tekintenünk. A vezérfkönyv a munkaiskola elvén épült fel s a cselekedtető oktatásnak oly helyesen felfogott alkalmazását látjuk az új kiadásban is, hogy a mű e tekintetben semmi kívánnivalót nem hagy maga után. Teljesen letér az 1925. előtt alkalmasnak talált útról. Elveti a gépies számolástanítás minden módszerét és a számolástanítás nagy alaki képző erejére hivatkozva úgy igyekszik az életben szükséges számolási készséget és tudást elsajátítani, hogy ez a tanítás minden vonatkozásban az értelem nevelésére szolgáljon.

A mű rámutat arra, hogy a számolástanítás sok helyen nehézségekkel jár, aminek az oka a helytelen módszer alkalmazása és a kellő szemléltetés hiánya. Éppen azért utal a szemléltetés elvére és tökéletes formában mutatja be annak alkalmazását, hogy ne csak a tanítást, hanem a tanulást is könnyebbé tegye. — Ebből önként kínálkozik a játékszerűség elve, amely főleg kezdő fokon természetszerűen biztosítja a tanításnál elengedhetetlenül szükséges érdeklődést. — A tárgykörök megválasztására nézve három elvet kell szemelőtt tartanunk: 1. a gyakorlatiasság, 2. a koncentráció- és 3. a helyes pedagógiai vonatkozások elvét. Ezeket az elveket a szerzők gyakorlati alkalmazásban mutatják be a vezérfkönyv minden lapján. Különösen nagy gondot fordítanak a szemléltetés alkalmazásának bemutatására, annyira, hogy